

Háztetők

(Ottlik Gézára emlékezve)

– A rigók! De menjünk, fáradt vagyok már, fiam!

A pezsgők megviseleik, hiába kérem B.B.-ét. Tetszett, hogy hízelegtem, mégis megelégette. Rég volt, mikor néhány üveggel könnyedén elbírt. A botért nyúlt.

– Öreg vagyok én már ehhez, de mire elérünk, kivilágosodik.

A körúton indultunk. Nehezen járt, mégsem engedte, hogy taxiért intsek.

– Had menjenek! Ráérünk, várjuk meg: elindul a remizből az első járat.

A bot koppanásai, a rigók és az első villamos távoli sívítása. „És milyen vonatok voltak azok? Kékek, barnák?”

– Mikor mentem? Nem emlékszem. Éjszaka volt!

„Azok a vonatok, a háztetők az emeleti párkányról, azon a hajnalon...”

– Az nem igaz! Azokat B.B. látta. Ő nem vagyok én. Csak kitalálta, vagy hallott róla? Mindegy! Nem tudja, hogy volt.

„De a hajnal!”

– A hajnal onnan fentről. Hát nézz körül: a fák zöldellnek, a villamos kigördül, akinek nincs pénze, munkába idul, hogy megkeresse a lakbérre valót. A pék süt, a rendőr ásít, a kasszinó bezár. A „Kedves” nem ért haza, és a felkelő nap beryogyja a holnapot is. Így volt, akkor, ha érdekel! Nem kell ehhez az irodalom. Hisz’ látod.

„Ne bántsd, mert túlélted.”

– Nem sok kellett hozzá! És ha beleszédülök?

„Kitalált volna ő, ne álmítsd magad.”

Nemrég volt. Az öreg nem mesél, a bot nem kopog. Pirkad.

VARGA IVÁN

Környezetismereti tábor Szegeden

Gyermekhangok a világról

A Bálint Sándor Művelődési Házban tegnap este tartotta megnyitóját az a tábor, amely a „Gyermekhangok a világról” című környezetismereti gyermekpályázat 30 legjobb beküldőjét látja vendégül április 12. és 16. között Szegeden. A pályázat kiírói (a Természetvédők Szövetsége, a Field Studies Council Magyarországi Tereptanulmányi Központja, a Magyar Televízió, valamint a művelődési, illetve a környezetvédelmi minisztérium) céljuk szerint segíteni kívánják a gyermekek jogainak érvényesítését, az ENSZ Alapokmány elvei alapján, és tudatosítani kívánják gyermekeinkkel közös gondunkat, a természet károsodását és a környezetvédelmi problémákat. A pályázat egy nemzetközi megmozdulás keretében zajlott, annak nyomán,

hogy a júniusi brazíliai Környezet és Fejlődés Világkonferencia alkalmából norvég környezetvédők felhívással fordultak az északi félteke országaihoz: vonják be minél szélesebb körben a felnövekvő nemzedéket a világ környezeti feladatainak megoldásába.

A szegedi tábor ötnapos programjában helyszíni látogatások szerepelnek többek között a domaszéki állatmenhelyen, a szegedi Vadasparkban és a Fűveskertben, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Biológia Tanszékén, valamint az ástott-halmi általános iskola természetvédelmi szakkörében. A tábor résztvevői megismerkedhetnek a Szeged-környéki hulladéklerakás- és kezelési módjaival, a vízminőségvizsgálat gyakorlatával s a levegőszennyeződés mérésével.

Szabadkai zongoraművész előadása

Világjáró szabadkai zongoraművész koncertezik ma Szegeden. *Kinka Ritára*, az újvidéki művészeti egyetem tanára 1987-ben figyelt fel a zenei világ, amikor díjat nyert Brüsszelben az Erzsébet királynőről elnevezett nemzetközi zenei versenyen. Azóta Európa országai mellett Ausztráliában és Észak-Amerikában is bizonyítja pianista képességeit. Nagy sikerrel mutatkozott be másfél

éve itt is, a Tisza szállóban, akkor a *Pál Tamás* vezette Salieri kamarazenekar volt a partnere. Ma este a Filharmonia bérleti sorozatában lép ismét a szegedi közönség elé fél 8-kor a Nemzeti Színházban a helyi szimfonikus zenekarral. *Bartók: III. zongoraversenyt* játssza, míg az együttes *Acél Ervin* vezényletével Lajtha László: *Tavaszi szimfóniáját* és *Sztravinszkij: A tűzmadár* című szvitjét adja elő.

Az áprilisi Kincskereső

A címlapon látható bohóc is sejteti: a szám nagy részét az áprilisi bolondozásoknak szentelték a szerkesztők. A NEVE-TŐ IRODALOMÓRA különkiadása! OR-DICS-LO! címmel jelentkezik, azaz mint Országos Dícsékvő- és Lódítófesztivál. Megismerkedhetünk Münchhausen báró legizgalmasabb vadászkalandjával és háborús hőstettével éppúgy, mint az Ördögös Caprioli (Dieter Ott höse) jegesmedve-vontatta jégtáblahajójával, s még egy hazudós egérről (Lázár Ervin költötte) is megtudjuk, hogyan mentette meg a Farkas és a Kos életét. Simai Mihály folytatásosa (Nagyköpő Haspók fantasztikus kalandjai) is a vidámság égtájjaira kalauzol – Krumpendinszky, a zseniális zsebtolvaj, valamint a samandán királylány szakácsművészete teszi próbára a nevetőizmainkat... Gazdag és változatos a lírai válogatás: Radnóti Miklós, József Attila és Nagy László, Buda Ferenc, Bornemissza Endre, Szergej Mihalkov és Szauer Ágoston, klasszikus és mai költők ta-

vaszról, szerelemről, tűzről és istenélmenyről szóló verseit olvashatjuk az áprilisi számban. Nem hiányzik a történelmi monda sem – Mikszáth Kálmán Sárospatakról szóló regéje, s ide sorolható a Jókai-műből készült képregény, A viking hercegnő is, Vass Mihály munkája. A VILÁGVÉGE AZ ÚJVILÁGBAN sorozatban Z. Kosidowski továbbmeséli az inka birodalom bukásának történetét. A Szívhangok, a Kincskereső levelezési rovata a válaszokon kívül melléklettel is jelentkezik, amelyből megtudhatjuk: hogyan kell udvarolni? A gyerekirásokat bemutató ÍGY IRUNK MI egy miskolci kislány versét és egy pesti sci-fi-jét közli Az áprilisi Kincskeresőt Kass János, Gaál Éva, Kaján Tibor, Pásztor Csaba, Szegszárdy Il-dikó illusztrálta. A képeslapokra szétvágható borítót Reich Károly és R. Scarry grafikái díszítik.

Rigoletto

Operafelújítás a nagyszínházban

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Bizonyára sokan emlékeznek az operatagozat két évvel ezelőtti nagy sikerű Rigoletto-sorozatára. Ezt az előadást, Horváth Zoltán rendezését újította fel a szegedi színház. Ebből és csakis ebből a szempontból volt kevésbé izgalmas a péntek esti premier a többiekénél, mert hiszen megmért, bevált, ismert és szeretett produkció bemutatójához gördült fel a függöny. Az új szereposztás azonban magában hordott, és e pillanatban is rejt még izgalmas lehetőségeket.

Egészen biztos, hogy egy sereg gyakorlati ok, józan megfontolás játszik szerepet egy-egy mű kiválasztásakor – felújításkor pedig különösen –, ám amikor a darab már a színpadra került, el kell hogy tűnjene a praktikumnak mind e motívumai, s az előadásnak teljes mértékben a mű szolgálatába kell állnia. Elsősorban e tekintetben volt problémafelvető – a szónak minden értelmében – a péntek esti előadás és szereposztás (!), hiszen nem szabad megfeledezniünk arról, hogy a zenei megvalósulás estéről estére más lehet, másképpen, gyengébben vagy jobban fedheti fel a zeneszerző eredeti szándékait. A pillanatnyi élmény kalitkamadarát mindig a színpadon álló művész röppenti ki a nézőtérre.

A hercegi bohóc, a púpos Rigoletto rendkívül összetett drámája bizonyítja talán a legkésebben, mily nagy lélekmeszter is Verdi. A lelkiállapotok és a drámai szituációk zenei ábrázolása több ponton túlmutat a libretto verbális lehetőségein, s ebben a szöveghősnővő Piave természetesen tudatos közreműködő kellett, hogy legyen. Hiszen a színlelés dramaturgiája – zenedráma lévén – megköveteli, hogy mint színfelvétel, egyidejűleg kettős szereposztásban hangozzék fel, az énekes által megjelenített társadalmi arc és a zenekartól képviselt lelkiismeret feszültségteljes duettjeképpen. S ez utóbbi az, aminek Verdi érezhetően nagy jelentőséget tulajdonít: a lelkiismeret. Pillanatonként változó súlya teszi Rigoletto drámáját olyan sokrétűvé. A zenével festés virtuóz módzataival Verdi egy alakban ábrázolja a vétkeket és a szerencsétlen Rigolettót, a szerepét szolgalelkűségből túljátszót, a méltán bűnhődőt és a méltatlanul szenvedőt.

Súlyos operadráma, a hitvány hódítóknak és a nekik hódolóknak egyaránt szóló Monterone-átok, amely a pénteki előadásra jobbára operameseként valósult meg. Molnár László a zenekar dirigenseként ugyan egyik szószólója volt a drámaiságnak, de zenekarán kívül csak ritkán talált társakra. A három főszereplő közül Szilágyi Erzsébet nyújtotta a legjobb, legbiztosabb énekesi teljesítményt, Gilda alakjának líraiságához képest szopránjában némi éllel ugyan, de összességében, szerepformálását tekintve is szépen. Gyimesi Kálmán Rigolettója inkább színészi alakításban, mint zenében megragadott figura, amelynél az adott pillanat követelményei szerint a gesztusok poézise uralkodik a megformált baritonhang poézise fölött. Így viszont a Verdi által megírt szerep zenei mélysége nem mindig tárul fel. Albert Tamás a mantuai herceg tenorszerében ezen az estén egy kissé indiszponáltnak tűnt. Teljesítménye egyenetlen volt abból a szempontból is, amilyen mértékben képes volt hangjának ura maradni az előadás során – olykor egészen kiválóan, máskor sokkal kevésbé –, a róla kialakult össz-

benyomást azonban elsősorban intonációs bizonytalanságai rontották, amelyek helyenként igen feltűnőek voltak.

Érdekes módon a mellékesebb szereplők nyújtottak ezúttal biztosabb zenei alakítást. Igen jó volt Altorjay Tamás az átkozódó Monterone gróf szerepében, nagyszerű énekesei szerepléssel remekelt Szakály Péter, mint Sparafucile, Szonda Éva Maddalénaként, Bajtay Horváth Ágota Ceprano grófnőként, Andrejcsik István Marullóként. Méltó társra talált a zenekar az énekarban, különösen a második felvonás ritmus, hangszín és zenei jelentőség tekintetében szépen kidolgozott kórusbetétjénél volt ez jól megfigyelhető.

Mindez tradicionális, tökéletesen stílus-hű operaszínpadon, reneszánsz palotai enteriőrben, szépen kidolgozott, korhű jelmezekkel – Varga Máttyás és Vágvolgyi Ilona interpretációjában. Úgy tűnik, mintha nem lenne célszerű próbára tenni a szegedi közönség türeklépességét a stilizáció módjai és a képi elvonatkoztatás fókai tekintetében. Fogas kérdés.

Az olasz nyelvű előadás természetesen nem csak a történet, hanem többé kevésbé a libretto ismeretét is feltételezi. Mint gesztus és mint döntés is helyes ez ilyen rangú városban, mint Szeged. Jó lenne, ha a befogadásnak ez az elvárt színvonal a állandó és fejlődő kölcsönhatást indukálna a nézőtér és a színpad között, s az előadóművész és közönsége közé nem vernének éket semelyik oldalról a vidékiség kétes-bájos attribútumai.

DOHÁNY EDIT

A Csongor Téri Általános Iskola bemutatóra készül

Gyermekek operatársulata

– Tanár néni, ugye jó volt?
– Nagyon szépek és ügyesek voltakotok.

– Kapunk énekből egy ötöst?

– Jaj, de érdekember vagy – neveti el magát a tanárnő, Juray Miklósné. Szabódik, ne írjam ki nevét, az érdem nemcsak az övé, hiszen kollégái is segítenek Hamupipőke történetének színpadra állításában. Védekezés az azzal hárítom el, hogy tőle eredt a gyerekopera-társulat ötlete.

– Igazából a kiindulási alap a mi iskolánkban már meglévő drámapedagógia, tantárgyközi anyanyelvi nevelés és az énekezen tagozat volt. A gyerekopera-társulat működése a legkomplexebb, hiszen a foglalkozásokon együtt van a tiszta beszéd, az ének, a zene, a tánc, a mozgás és a színjáték. Második éve dolgozom ebben az iskolában, még az elején eldöntöttem, hogy az Éneklő Ifjúság nem lehet életcél, hisz nagyon

Az első jelmezes próbát tartották pénteken a Tantusz Művelődési Házban. A szereplők – mind az első, mind a második szereposztásban lévők – már nagyon várták ezt a napot. Még nem ment minden tökéletesen, apró megtorpanások, szövegbakik és félzségség jellemezte a színpadi munkát. Am a sutaság megbocsáthatóan aranyos volt, hiszen gyerekek énekeltek, muzsikáltak, táncoltak és játszottak a színpadon. Az Aranycipő című operát május elején mutatja be a Csongor Téri Általános Iskola gyerekopera-társulata. A próba után próbáltam beszélgetni az operaszakkör vezetőjével, bár a gyerekgyűrűben nehezen törtem utat hozzá.

nehéz úgy egy kórust életben tartani, ha még év végi kirándulást sem ígérhetek nekik. Szerencsére az iskolavezetés is olyan, hogy hagyja dolgozni az embert. Nem tudnám elképzelni, hogy elszürküljek, csak bejárjak az énekórákra és rájuk kényszerítsem a szigorúan vett tananyagot. Pedig a készségfejlesztéshez ugyanúgy hozzájárul az operaelőadás is, s a gyerekek is „haraptak rá”, mikor az év elején felvettem nekik az ötletet.

– Amint látom, alig akarnak hazamenni.

– Igen, szívesen maradtak volna még, nagyon jól összeszoktak. Sőt, volt olyan szakasz, amikor – holtponton voltam – ők tartották bennem a lelket. Az osztálytársak eleinte marakodtak a szerepeken – mint az igazi nagyok –, majd ők választották ki maguk közül a legalkalmasabbat. Ugyanígy nem szóltunk bele a rendezésbe sem, hagytuk hadd éljék ki magukat a gyerekek. Csak annyit

mondunk nekik, hogy ott gyertek be, és oda álljatok. A többi rájuk volt bízva.

– Mikor lesz a bemutató?

– Május elejére tervezzük, azért nincs konkrét dátum, mert nem akarom sokkolni magamat az idővel. Majd ha nem lesznek benne suta részek, akkor bemutattjuk.

– Más darabokat is terveznek?

– Szeretnénk sorozatot csinálni belőle, már össze is gyűjtöttem néhány darabot. Tervbe vettem Szőnyi Erzsébet Didergő királyát, és Britten Kis kéményseprőjét. A gyerekek is még jórészt alsósok, tehát egy darabig még dolgozhatunk együtt, utána meg majd jön a következő generáció. Ilyenkor érzem, amikor látom az örömtől kipirult arcokat, hogy megéri, hogy ennek a közös munkának olyan élményszerű jellege lesz, amit semmi más nem ad a tagozaton.

TAKÁCS VIKTOR